

спеціальним звуковим сигналом водієм, іншого транспортного засобу може становити від 2 до 5 секунд. Зрозуміло, що за такий час відстань між цими транспортними засобами може суттєво скоротитися.

З експертної точки зору, маючи на увазі, що спеціальний звуковий сигнал також можна розглядати однією з ознак виникнення небезпечної дорожньої ситуації і можна констатувати також необхідність у повній відповідності до п. 12.3 ПДР, а саме зниження швидкості транспортного засобу аж до зупинки. Інакше кажучи, навіть за відсутності прямого візуального контакту зі спецтранспортом, кожен водій повинен сприймати спеціальний звуковий сигнал як об'єктивну ознаку небезпечної дорожньої ситуації. При цьому в ПДР вказані відповідні технічні заходи забезпечення безпеки руху, що дозволяють не допустити перетворення небезпечної дорожньої ситуації на аварійну, як водієм спецтранспорту, так і іншими водіями.

Таким чином, можна з усією визначеністю констатувати, що жодного абсолютного пріоритету в русі транспорту з включеними спецсигналами в ПДР немає, цей пріоритет набувається в кожній конкретній дорожній ситуації лише за умови, що водій спецтранспорту має можливість переконатися і переконується, що йому поступаються дорогою інші транспортні засоби.

1. Правила дорожнього руху України: Затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. №1306 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#Text>.

УДК 342.951
DOI: 10.31733/17-03-2023-243-245

Яна ШНУРКО
завідувач відділу зв'язків з громадськістю
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Протягом тривалого часу засоби масової інформації (далі – ЗМІ) виконували і продовжують виконувати роль провідників між суспільством та правоохоронними органами. Взаємодія поліції та ЗМІ також має давню історію, причому характер такої діяльності не можна вважати сталим. Скоріше тут варто вести мову про динаміку таких взаємовідносин, обумовлену мінливими умовами для успішного перебігу процесу взаємодії.

Важливо відмітити, що поліція та ЗМІ функціонують в одному соціальному середовищі, але мають однаково служити суспільним інтересам, виконуючи при цьому різні завдання [1]. У наведеному аспекті важливо приділити увагу принципам на яких має ґрунтуватися взаємодія поліції із ЗМІ, а також їхній зміні під час дії в Україні воєнного стану. Цікавість представляє те, що принципи є найбільш стабільною складовою будь-якої системи адміністрування. Проте, вплив надзвичайних обставин, до яких можна віднести відкриття збройну агресію російської федерації щодо України, викликає необхідність трансформації засад такої взаємодії.

Перед розкриттям принципів взаємодії поліції із ЗМІ, зупинимось на наукових підходах до розуміння принципів (засад) у цілому. Поняття «принцип» походить від лат. Principium, (від princeps – голова, ватажок) та визначалося як: а) початок; б) курія, яка подавала голос першою; в) перші ряди, передова лінія, фронт. У сучасній юридичній науці під принципами розуміють: 1) Основні засади, вихідні ідеї, що характеризуються універсальністю, загальною значущістю, вищою імперативністю і відображають суттєві положення теорії, вчення, науки, системи внутрішнього і міжнародного права, політичної, державної чи громадської організації (гуманізм, законність, справедливість, рівність громадян перед законом тощо); 2) Внутрішнє переконання людини, що визначає її ставлення до дійсності, суспільних ідей і діяльності [2, с. 342]. Виходячи з предмету нашого дослідження, більш прийнятним буде уявлення про принципи як про вихідні,

основоположні ідеї, на яких має базуватися взаємодія поліції із ЗМІ.

Що стосується наукових підходів до класифікації принципів взаємодії поліції із ЗМІ, можна констатувати відсутність єдиного, або ж переважаючого підходу. Натомість, наукові позиції в цьому питанні істотно різняться.

Серед інших, зазначимо про підхід А.В. Лебедевої, яка пропонує поділити принципи на загальні та спеціальні. До загальних принципів взаємодії авторка відносить такі загальнообов'язкові принципи, що відображають побудову процесу взаємодії: прозорість, узгодженість, оперативність, об'єктивність, гласність та відкритість, законність, забезпечення прав людини та громадянина, науковість. Спеціальні принципи взаємодії на її думку стосуються функціональної приналежності та відповідають за побудову стійких взаємовідносин. До таких принципів запропоновано віднести: безперервність взаємодії; постійний обмін інформацією; узгодженість за місцем і часом; планування; незалежність суб'єктів взаємодії; організаційність; циклічність; оптимальне використання можливостей суб'єктів; професійність; пропорційної відповідальності [3, с. 12-13]. Наведений підхід є доволі цікавим, але спеціальні принципи ототожнюються авторкою з функціями, що не вбачається нами правильним.

В зв'язку із цим нами запропоновано власний підхід щодо принципів взаємодії поліції із ЗМІ. До них, ми пропонуємо віднести наступні:

Підзаконність. Взаємодія, як специфічна діяльність здійснюється у відповідності до національного та міжнародного законодавства. Причому розмаїття проявів такої взаємодії закріплюється й уточнюється на рівні підзаконних нормативно-правових актів, зокрема, наказів МВС України.

Багатоканальність. Сучасні ЗМІ являють собою складну систему, де інформація передається за допомогою багатьох каналів зв'язку. При цьому розвиток ІТ-технологій призводить до розширення таких каналів інформації (радіо, ТВ, стільниковий, супутниковий, Інтернет та інші види зв'язку).

Об'єктивність. Надходження інформації з різних джерел створює бар'єр для маніпуляції даними. У свою чергу, аналіз й оцінка отриманої інформації мають бути неупередженими та безсторонніми.

Плановість, системність і безперервність. Підрозділи комунікації зокрема та поліція у цілому, діють згідно затвердженої плануючої документації, системно та безперервно, інформуючи ЗМІ про свою діяльність, реалізуючи єдину інформаційну політику в системі НПУ та цілодобово приймаючи інформацію від громадян, громадських об'єднань, ЗМІ тощо.

Транспарентність. Діяльність поліції є відкритою і прозорою. Принцип транспарентності є ключовим у діяльності суб'єктів владних повноважень, а тому і взаємодія із ЗМІ не може протирічити цій основоположній zasadі.

Людиноцентризм. Діяльність держави здійснюється через органи влади, важливе місце серед яких займає поліція. Відповідно до статті 3 Конституції України, права і свободи людини визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а отже і поліція діє для людини та суспільства у цілому [4].

Науковість та інноваційність. Складно уявити собі ситуацію, коли взаємодія спирається не псевдонаукові висновки та ґрунтується на застарілих інструментах. Обмін інформацією, висвітлення фактів про результати службової діяльності, здійснення громадського контролю, звітування та направлення звернень мають відповідати засадам науковості та враховувати постійне впровадження новітніх методик і технологій. Лише тоді взаємодія поліції та ЗМІ здатна бути ефективною.

Водночас, в умовах воєнного стану, як особливого правового режиму, що діє в Україні, сутність наведених принципів може змінюватись, трансформуватись. Так, принцип підзаконності взаємодії поліції із ЗМІ набуває великої кількості особливостей, що мають юридичну силу саме в особливий період. Десь це стосується так званої «інформаційної гігієни», в інших випадках – обмежень і додаткових умов, щодо поширення інформації певного змісту.

Що стосується багатоканальності інформації, то цей принцип також може змінюватись. Ще у 2021 році Рада національної безпеки і оборони наголошувала на відповідальному ставленні ЗМІ до достовірності інформації, яка набуває першочергового значення в умовах ескалації гібридної агресії росії. Зокрема, Центр протидії дезінформації при РНБО України та Міністерство оборони України розробили рекомендації для українських та іноземних ЗМІ щодо роботи мас-медіа на території бойових дій та інших

територіях України. Згідно з рекомендаціями, застерігають від публікацій/показів щодо: ракет, що летять або місць куди вони потрапили; назв вулиць, зупинок транспорту, магазинів, заводів; переміщення українських військових, військові об'єктів; роботи протиповітряної оборони; місць обстрілу або влучення снарядів; адрес, візуальної прив'язки або координатів боїв; номерів автомобілів, бронетехніки; потерпілих або загиблих (крім офіційних даних); прямих трансляцій з місць влучення снарядів та місць активних бойових дій [5].

Як висновок, можна вказати на те, що принципи взаємодії поліції із ЗМІ є керівними та основоположними засадами багатосторонньої узгодженої діяльності, що здійснюється в інтересах суспільства між учасниками інформаційних правовідносин, сторонами яких виступають органи і підрозділи Національної поліції України та мас-медіа. В особливий період, зокрема, під час дії воєнного стану сутність такої взаємодії змінюється. Насамперед, це стосується зміни принципів такої діяльності, що тягне за собою подальші трансформації завдань, форм та функцій та методів взаємодії.

1. Семижон О.В. Взаємодія Національної поліції України із засобами масової інформації в сучасних умовах URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/3280/1/Семижон%20А.В.%201.pdf> (дата звернення 02.03.2023).

2. Багатомовний юридичний словник-довідник / І.О. Голубовська, В.М. Шовковий, О.М. Лефтерова та ін. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 543 с.

3. Лебедєва А.В. Адміністративно-правові та організаційні засади взаємодії органів внутрішніх справ із засобами масової інформації. Автореферат дис. к.ю.н. 12.00.07. Київ. 2009. 19 с.

4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 02.03.2023).

5. Важлива інформація для ЗМІ щодо роботи медіа на території бойових дій. 30.03.2022. Інформаційне агентство АрміяInform. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/03/30/vazhlyva-informacziya-dlya-zmi-shhodo-roboty-media-na-terytoriyi-bojovyh-dij/> (дата звернення 02.03.2023).

УДК 343.37

DOI: 10.31733/17-03-2023-245-247

Каріна ПІСОЦЬКА

викладач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор філософії в галузі права

ПРОФІЛАКТИКА ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД НЕПОВНОЛІТНІХ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: СТРАТЕГІЇ ТА ВИКЛИКИ

Профілактика дитячих правопорушень є найважливішим аспектом підтримки порядку та безпеки в мирний час. Проте у воєнний час роль підрозділів ювенальної превенції стає ще більш важливою, адже, окрім повсякденних завдань, ювенальні поліцейські стикаються з новими викликами, що спричиненні збройною агресією. Наразі пріоритетними напрямами у роботі є з одного боку профілактика ювенальної деліктності, з іншої – створення безпечного середовища для дітей, евакуація з небезпечних міст, де проводяться активні бойові дії.

У цьому підрозділі ми дослідимо особливості діяльності підрозділів ювенальної превенції в умовах воєнного стану.

Так, згідно статистики Національної поліції та Офісу Генерального прокурора [5,6] станом на 02 березня 2023 року більше ніж 1 390 дітей постраждали в Україні внаслідок повномасштабної збройної агресії російської федерації, а саме: 461 дитина загинула, понад 929 дітей поранені, з початку бойових дій до органів Національної поліції надійшло 10 277 звернень про безвісне зникнення дітей, з яких 10 092 дітей розшукано, в той же час 348 дітей залишаються в активному розшуку.

Військова агресія на території нашої держави, суттєво внесла зміни в повсякденну діяльність підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України. Відмітимо, що